

KEMIJÄRVEN KAUPUNGIN KONSERNIOHJE

Konserni- ja elinkeinojaosto 7.2.2018 § 3
Kaupunginhallitus 4.6.2018 §
Kaupunginvaltuusto 11.6..2018 § x

Sisällys

1. Kaupungin omistajapolitiikka	2
2. Soveltamisala	2
3. Konserniohjeen sitovuus	4
4. Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa	4
5. Hyvä hallintotapa	5
6. Konserniraportointi	6
7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	6
8. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot	7
9. Kaupunkikonsernin valvonta	8
10. Tytäryhteisöjen tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät	8
11. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen	9
12. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	9
13. Konserniohjeen voimaantulo	10

1. Kaupungin omistajapolitiikka

Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kaupungin pääoman käyttöön sekä omaisuuden hallintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys ja pääoman käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa määritellään kaupungin strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritellään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kaupungin omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista ja konserniohjauksesta, joka perustuu omistukseen liittyvän määräysvallan käyttöön. Omistajastrategiassa määritellään, missä tehtävissä ja hankkeissa kaupungin on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana.

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. Konserniohjeen tavoitteena on kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen, kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Omistajapoliittinen ohjelma laaditaan valtuustokausittain.

2. Soveltamisala

Konserniohje on omistajaohjauksen keskeisin väline. Konserniohjetta sovelletaan kaupungin tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on kuitenkin huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhteisöstä on kyse silloin, kun kunta omistaa joko suoraan tai tytäryhteisönsä kautta vähintään viidesosan mutta enintään puolet sekä osakkuusyhteisön pääomasta että äänimäärästä. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön. Konserniohje koskee siten Kemijärven kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä ja lisäksi Saura-säätiötä. Osakkuusyhteisöissä konserniohjeen periaatteita noudatetaan soveltuvin osin.

Tytäryhteisöt	Kemijärven kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Kemijärven lämpö ja vesi Oy	100,0	100,0
Kemijärven Kehitys Oy	100,0	100,0
Elwira Oy	100,0	100,0
Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot	100,0	100,0
Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli	100,0	100,0
Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus	7,69	84,39
Kemijärven Roikka Oy	0	100,0
Koillis-Lapin Sähkö Oy	61,57	61,57
Keski-Lapin Voima Oy	61,57	61,57
Itä-Lapin Energia Oy	61,57	61,57
Kemijärven Jäähalli Oy	87,45	87,45
Kiinteistö Oy Kemijärven Toimitalo	55,63	55,63

Kemijärven kaupungin osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

Osakkuusyhteisöt	Kemijärven kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Pyhä-Luosto Vesi Oy	32,50	32,50
Asunto Oy Särkelänrinne	27,88	27,88
Kiinteistö Oy Vaskikallas	28,80	28,80
Ellappi Oy	0	25,00
Kiinteistö Oy Kallaanvaaran Kassala	23,10	23,10

Kemijärven kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Kuntayhtymät	Kemijärven kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	9,23	9,23
Kolpeneen palvelukeskus kuntayhtymä	10,88	10,88
Lapin liitto	4,83	4,83
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	9,50	9,50
Itä-Lapin kuntayhtymä	48,59	48,59
Lapin Jätehuolto kuntayhtymä	22,17	22,17

Kemijärven kaupunki on jäsenenä seuraavissa säätiöissä:

Säätiöt	Kemijärven kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Saura-säätiö	100	100

3. Konserniohjeen sitovuus

Hyväksytyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksesta muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitosäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupunginjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen seurauksena on merkittävää vahinkoa tai haittaa tytäryhteisölle tai kaupunkikonsernille.

4. Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konserni- ja elinkeinojaosto ja kaupunginjohtaja (hallintosääntö 4. luku)

Kaupunginvaltuusto

- päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista,
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen,
- hyväksyy konserniohjeen,
- nimeää kaupungin edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/ytymäkokouksiin, kuntayhtymien hallituksiin ja muihin toimielimiin sekä
- päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista

Kaupunginhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisöjen työnjaon,
- antaa valtuustolle toteutumaraportit 30.6. tilanteesta yhtiöiden tavoitteiden toteuttamisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä (tilinpäätösennuste) ja riskeistä,
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa ja käsittelee arvioinnin ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa,
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
- nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhtiöiden hallituksiin,
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet seuraaviin tytäryhteisöihin, osakkuusyhteisöihin ja säätiöihin:

* Kemijärven lämpö ja vesi Oy

* Kemijärven kehitys Oy

- * Elwira Oy
- * Kiinteistö Oy Kemijärven vuokratilat
- * Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli
- * Kemijärven Roikka Oy
- * Koillis-Lapin Sähkö Oy
- * Keski-Lapin Voima Oy
- * Itä-Lapin Energia Oy
- * Kemijärven Jäähalli Oy
- * Pyhä-Luosto Vesi Oy
- * Laplt Oy
- * Saura-säätiö
- * Kemijärven kuvanveisto ja kulttuurisäätiö

ja

- nimeää edustajat muihin sellaisten yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungilla on puhevaltaa ja edustajille tarvittavat toimintaohjeet.

Konserni- ja elinkeinojaosto

- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle,
- antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
- valmistelee elinkeinopoliittiset linjaukset kaupunginhallitukselle,
- edistää kaupunki- ja matkailumarkkinointia ja
- edistää kaupungin elinvoimaisuuden vahvistamista.

Kaupunginjohtaja

- johtaa kaupunginhallituksen alaisena konsernipolitiikkaa,
- valitsee kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokousedustajat muiden kuin edellä kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvien yhteisöjen osalta (hallintosääntö 27 §). Kaupungin edustajilta edellytetään tehtävään soveltuvaa osaamista ja kirjallista suostumusta tehtävään,
- vastaa näiden ohjeiden ja hallintosäännön mukaan kaupunginjohtajalle kuuluvista tehtävistä,
- seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa hallitukselle ja
- seuraa kaupunkikonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle ja yhteisölle.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginjohtajan erikseen määräämien viranhaltijoiden tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

5. Hyvä hallintotapa

Tytäryhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallintotavan mukaisesti. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toiminta suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestävästä kehityksen periaatteita ja että yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti.

6. Konserniraportointi

Toiminnan ja talouden suunnittelu sekä ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tytäryhteisön on toimitettava vuosittain kaupungille taloussuunnitelma, johon sisältyy tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelma kaupunginhallituksen erikseen antaman aikataulun mukaisesti. Taloussuunnitelman on oltava vähintään nelivuotinen ja siitä on käytävä ilmi tytäryhteisölle asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

Investointisuunnitelma tehdään neljälle vuodelle. Merkittävistä investoinneista ja hankkeista neuvotellaan konsernijohdon kanssa. Tytäryhteisön talousarvio on toimitettava kaupunginhallitukselle tiedoksi. Tytäryhteisöt neuvottelevat kaupunginjohtajan kanssa liikesalaisuuksien piiriin kuuluvista asioista.

Kirjapito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet

Kaupunkikonserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjapito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä. Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma sekä tarvittavat liitteet. Tytäryhteisöillä on oltava kalenterivuotta vastaava tilikausi. Erityisestä syystä kaupunginhallitus voi hyväksyä poikkeavan tilikauden.

Kaupungin talouspalvelut antaa yksittäiset ohjeet konsernitilinpäätöstä varten annettavien tietojen sisällöstä, muodosta ja aikataulusta tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille vuosittain ennen tilikauden päättymistä. Tietoja pyydetään lisäksi kuntayhtymiltä. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä eli kuntakonsernissa maaliskuun loppuun mennessä. Tytäryhteisöjen on toimitettava tilinpäätöstiedot kaupungille tilikautta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Toiminnan ja talouden raportointi (konsernitilinpäätös)

Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Osavuosikatsaukset annetaan kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle. Ne laaditaan hallintosäännön ja talousarvion toimeenpano-ohjeiden määräämän aikataulujen mukaisesti. Tytäryhteisöjen on toimitettava osavuosikatsausjaksolla ja tilinpäätöksen yhteydessä seuraavat raportit:

- talousarvion toteutuminen tuloslaskelman muodossa
- osavuosikatsauksen yhteydessä arvio talousarvion toteutumisesta vuositason
- selvitys rahoitusasemasta/sijoitustoiminnasta
- selvitys vuositavoitteiden toteutumisesta ja toteutusvaiheesta
- lähiajan merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset tapahtumat

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain säädösten mukaisesti. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohdolle (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja). Tytäryhteisön on annettava konsernijohdon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle.

Kaupunginhallituksen tulee raportoida toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Lisäksi tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle tytäryhteisöjen merkittävimmistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä yhteisön toimintakertomuksessa vuosittain ja tarvittaessa myös osavuosisikatsauksessa. Mikäli tytäryhteisössä havaitaan tilikaudella uusia ja merkittäviä riskejä, tulee niistä raportoida viipymättä konsernijohtolle. Lisäksi tulee varmistaa, että raportoinnin perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

8. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot

Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus

Konsernipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joita konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniin kuuluville yhteisöille. Konsernipalveluissa on otettava huomioon hankintalainsäädännön reunaehdot ja rajoitukset. Tytäryhteisön on selvitettävä konsernijohtoon kanssa etukäteen konsernipalvelujen käyttö ennen ulkoistamista.

Keskitettyjä toimintoja tarjotaan tytäryhteisöille Kemijärvi-konsernissa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen, tietohallinnon palvelujen, tilapalvelujen, varastopalvelujen, siivouspalvelujen, energian hankinnan kilpailituksen sekä tilintarkastuksen järjestämisen osalta.

Päätös keskitettyjen toimintojen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä konsernijohtoon ohjeistuksen mukaisesti.

Hankintayhteistyö

Tytäryhteisöjen on selvitettävä hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä kaupungin ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä. Hankintaohjeissa annetaan yksityiskohtaisemmat määräykset hankintojen menettelytavoista ja yhteishankinnoista. Hankintalainsäädäntö ja sen nojalla annetut hankintaohjeet koskevat vain hankintoja. Merkittävien käyttöomaisuushyödykkeiden ja –arvopapereiden luovutuksista on neuvoteltava kaupunginjohtajan kanssa.

Maksuliikenne ja rahoitus

Kaupungin tytäryhteisöt liittyvät konsernitiilin käyttäjiksi 1.1.2019 alkaen.

Maksuvalmius on pidettävä kussakin konserniin kuuluvassa tytäryhteisössä riittävänä. Vieraan pääoman hankinnan on oltava toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. Pitkäaikaisten lainojen käyttö suurimmissa hankkeissa vahvistetaan talousarviossa. Kemijärvi-konsernissa rahoitus-, kassavirta- ja otto- ja antolainausasioita hoitaa talous- ja kehittämisjohtaja. Tytäryhteisöillä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelu kaupunginjohtajan ja talous- ja kehittämisjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainauksia varten. Tytäryhteisöt kilpailuttavat pitkäaikaiset ottolainansa tai ottavat käyttöön kuntatodistuksia tai limiittiluoton lyhytaikaisiin lainatarpeisiin.

Takauksen ja vakuuden antaminen

Takauksista päättäminen kuuluu valtuuston toimivaltaan. Kaupunki voi taata tytär- ja osakkuusyhteisöjen ottolainoja, mikäli se alentaa lainakustannuksia tai tytäryhtiöillä ei ole muita vakuuksia. Kaupunki voi vaatia takauksista takausprovision. Takauksissa on otettava huomioon EU-lainsäädännön rajoitukset.

Tytäryhteisö ei ilman konsernijohtoon lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena.

Henkilöstöpolitiikka

Kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita sekä voimassa olevia alan työehtosopimuksia. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöjen on noudatettava kaupungin käytäntöä. Tällaisia ovat esim. harkinnanvaraiset palkkaedut, harkinnanvaraiset työvapaat, oikeus luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.

Henkilöstön käytön tulee olla tehokasta, tarkoituksenmukaista ja taloudellista. Henkilöstön osalta huomioidaan mahdollisuudet henkilöstön sisäiseen liikkuvuuteen ja toimintojen hoitamiseen keskitetysti.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

9. Kaupunkikonsernin valvonta

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kaupungissa vastaa kaupunginhallitus ja sen valvontavastuu on kaupunginjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla.

Kaupunginjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 2. momentin mukaan. Tytäryhteisöjen yhtiöjärjestyksiin tulee viipymättä sisällyttää tämän mahdollistava määräys seuraavasti:

Kemijärven kaupunginjohtajalla on konsernivalvonnan mahdollistamiseksi läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa ja hänelle on toimitettava kokouskutsut tiedoksi samalla, kun ne toimitetaan tiedoksi yhtiön hallituksen jäsenillekin. Kaupunginjohtajalla on konsernivalvontaa suorittaakseen lisäksi tiedonsaantioikeus yhtiön toimintaan ja talouteen liittyvissä asioissa.

Tytäryhteisöjen tilivelvolliset ja muut yhteisöjen yksiköiden vastuuhenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta.

Konserniohjeen noudattamista valvoo konsernijohto.

10. Tytäryhteisöjen tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö). Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi julkishallinnon ja –talouden hyväksytty tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja). Tilintarkastajat toimivat tehtävissään virkavastuulla.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kaupungin hallintosäännön mukaan valtuusto valitsee tilintarkastusyhteisön enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Tarkastuslautakunta voi kutsua kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisön ja kaupungin määräysvaltaan kuuluvan säätiön toimielimen jäsenen sekä niiden palveluksessa olevan henkilön

kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Lautakunnalla on oikeus saada tietoa tytäryhtiöiden ja kaupungin määräysvaltaan kuuluvien säätiöiden toiminnasta ja taloudesta sen arvioimiseksi onko valtuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko omistajapoliittisia linjauksia noudatettu.

11. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen

Kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä konsernijohdon ennakkokäsitys asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kaupungin toimintaan ja taloudelliseen vastuuseen. Ennakkokäsitys hankitaan vapaamuotoisesti ja kirjallisesti.

Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti. Lopullinen päätösvalta ja vastuu erillistä kannanottoa koskevassa asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekotoimielimellä, vaikka konsernijohdon kannanotto päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Tytäryhteisön hallituksen on hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen,
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen,
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin,
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen,
- sidotun oman pääoman tai vastaavan erän muuttaminen,
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit, käsittäen myös kiinteistökaupat,
- yrityskaupat,
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi,
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus,
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (mukaan lukien immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen,
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen,
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
- merkittävät henkilöstöpoliittiset linjaukset,
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä,
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen ja
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Tytäryhteisön hallitus ja toimiva johto kantavat aina vastuun tekemistään päätöksistä ja yhteisön johtamisesta.

12. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kaupungin on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten konsernijohdolle riittävän kattavat tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko

tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

13. Konserniohjeen voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan 1.4.2018 ja ohjeella kumotaan 1.4.2015 hyväksytty konserniohje.

Konserniohje ja sen sisältämä yhtiöjärjestykseen tehtävä lisäys on hyväksyttävä viivytyksettä jokaisen Kemijärven kaupungin tytäryhteisön yhtiökokouksessa, jollei niin ole tehty jo aiemmin.